

Előfizetési árak:
 Egész évre ——— 12 frt.
 Félévre ——— 6 „
 Negyedévre ——— 3 „
 Egy hóra ——— 1 „
 — Egyes szám 4 kr. —

Kiadóhivatal:
 Plicitz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
 hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszo-
 lamlások intézendők.

TORONTÁL.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskerek,
 Zápolya-utca 1-ső szám
 hová a lap szellemi részét illető
 minden közlemény intézendő.

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 iródkban.

Megjelenik mindennap,
 vasár- és ünnepnapok
 kivételével.

A J Ö V Ő.

Nagybecskerek, május 15.

Wekerle miniszterelnök már a dános pusztán családja körében töltötte a piros pünkösdi ünnepnapját. Nyugodtan jöhett haza Bécsből, mert megtudta oda fönt, hogy a főrendiház csütörtöki szavazása válságot nem idézett elő.

De azért el nem kerüljük a kérdést: mi lesz ezután? Nos hát nem nagyon néhez erre a kérdésre felelni.

Nézzük csak honnan került ki az a többség, mely a szabadelvű reformok elcsúszását okozta.

Ott vannak először a papok. Ők a dogma álláspontján maradnak, s alig képzelhető hatalom, vagy kapacitálás, mely őket más nézetre térítse. Ő velük sem polemizálni nem akarunk, sem indokokat nem keresünk. Tiszteljük meggyőződésüket, bár nem osztjuk.

Már kevesebb tisztelettel viseltetünk azon alszenteskedő méltóságos alakokkal szemben, kik a budapesti löversenyeket kivéve magyar közügyekkel soha sem törődtek, kik sem politikai, sem társadalmi téren e hazának szolgálatokat sohasem tettek, de nagy grandezzával eljönnek a muzeum üléstermébe, mikor a szabadelvéken egyet ünni lehet. Ezek a derék urak mindent jónak és helyesnek találnak, a mi mellett a „Magyar Állam“ propagandát csinál, vagy a mire az udvari gyóntatójuk megtanítja őket. Hogyne szavaztak volna tehát nemmel, bár ezt az egy szót is némelyek csak néhány nappal május 10-ike előtt tanulták meg a méltóságos kis gróf nevelőjétől. Hagyjuk békében ezeket a politikai nagyságokat, sok most a dolguk ugysis, mert megkezdődtek a tavaszi löversenyek.

Hanem sajnós, a főrendiház többségében a független elemek is képviselve voltak, kik sem nem ministránsok, sem nem újkori hübérenczek. Ő róluk el szabad várni, hogy a gyásznap megtanította őket arra, hogy a jövőben komolyabban gondolkozzanak a teendőik felett. A

céljukat nem érték el, mert a Wekerle-kormány éppen nincs bukófélben. A miniszterelnök nyílt, egyenes fellépte a legjobb benyomást tette a királyra s ma már bizonyos, hogy rövid idő múlva, miután a képviselőház ismét óriási többséggel fog a liberalizmus mellett tündetni, a főrendek abba a helyzetbe fognak jutni, hogy a reform felett döntsenek.

Nem akarunk kemény ítéletet mondani a főrendiház botlásá felett. Oly hiba ez, mit a közel jövőben pótolni lehet. Nem vonjuk kétségbe a főrendiház előkelőségét és hazafiságát. Ezért bizunk benne, hogy másodsor nem fognak ellentétbe jutni a nemzet akarásával.

Noblesse oblige.

Báró Vay Miklós halála. A magyar közélet nesztora, báró Vay Miklós koronaőr, a főrendiház elnöke tegnap hajnalban 92 esztendőskorában meghalt. Az elhunyt már a huszas évek elején lépett a közpályára, mint Zemplénmegye aljegyzője. Politikai pályájának megkezdésével egy időben lett a dunamelléki egyházkerület tanácsbírája. 1827-ben Zemplénmegye fője, yzójé, majd alispánja lett. 1830-ban megyéje őt küldötte az V. Ferdinándot koronázó országgyűlésre, ahol tiszta jellemével és higgadt, de rokonszenves lelkületével csakhamar közbecsülésre tett szert. Az országgyűlés végén Zemplénmegye főispáni helytartója, a következő évben kir. biztos, 1832-ben táblai bíró, 1840-ben a ref. egyházkerület főgondnoka lett, amely utóbbi díszes tisztét egész haláláig viselte. 1841-ben a bétszemélyes tábla bírája lett, 1844-ben az ország rendi által, hazafiai érdemének törvénybe iktatása mellett, koronaőrre választott, 1845-ben pedig v. b. t. tanácsosi méltóságot nyert. A forradalom után 1850-ben perbe fogatott és négy évi várfogságra ítéltetett. 1859-ben a protestáns egyház önkormányzata ellen intézett szeptemberi patens szövegét a nyilvánosság elé a fogságából hazabocsátása után magyarába vonult főurat. Fáradozásainak sikerült, hogy ő felsége 1860. május 15-én visszavonta a sérelmes patens-t. Az októberi diploma kiadásával udvari kancellárrá nevezetett ki, de emez állásáról a Schmerling korszak beköszöntével lemondott s mint Borsodmegye egyik képviselője jelent meg az országgyűlésen. 1866-ban ismét mint Borsodmegye főispánja lépett a községi elterés s midőn az alkotmány visszaállított, az ország rendi őt ismét, már másodízben ko-

ronaőrre választották meg, e minőségben ült a főrendiházban a zászlós urak sorában; míg Cziráky gr. halála után ő nevezetett ki a főrendiház alelnökévé, honnan 1888-ban lépett az elnöki székbe.

HIREK.

Tájékoztató.

- Május 16. A Torontáli h. é. v. t. rendkívüli közgyűlése.
- Május 17. A millenniumi végreh. bizottság ülése.
- Május 20. Tisztviszéki ülés.
- Május 20. A vöröskeresztesztyelet m. választm. közgyűlése.
- Május 20. A nagybecskereki jótékony nőegylet közgyűlése.
- Május 21. Torontálmegyei tavaszi közgyűlése.
- Május 21. A nagybecskereki szőnyeggyár-részvénytársaság alakuló közgyűlése.
- Május 21. A r. k. hitközség közgyűlése.
- Május 26. Városi rendkívüli közgyűlés.
- Junius 3. Tavaszi kerti ünnepély.
- Julius 8. A tiszai regatta-szövetség amatőr versenye Szegeden.
- Junius 16. A Bárdossy-Ney-Lidl-Vincze hangverseny.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van, nők részére kedden és pénteken délután.

Igazgatósági ülés. A Torontáli Helyi Érdeklő Vasutak igazgatósága Daniel László alispán, társulati igazgatósági elnök előülése mellett holnap ülést tart.

A pünkösdi ünnepnapok. Vallásos áhitattal és a szokásos egyházi szertartások kíséretében ünnepelte városunk kereszténysége a pünkösdt. A fagyos szentek, a kiknek elseje még a pünkösdt megelőző szombaton köszöntött be, szurón letűző napsugarakkal hintette be az ünnepek amugy is aranyos délelőtti csak délutánonként igyekeztek rettegett hirnevüket valamennyire igazolni. Hideget ugyan nem hoztak, hanem villámás és menydörgés kíséretében ontottak bőséges víztömegeket a kiszáradt földre. De mig Pongrácz, örökké nyájas arcu biztosító-névrokonához hasonlatosan, pünkösdi vasárnapját csak a délután rövid idejére rontotta el, amikor is barátságos arculatára félóra tartamára komor fellegek borultak, akárcsak a névrokonáéra, valahányszor dugába dől egy biztosítási ügylete, — bösz Bonifác pünkösdi hétfőjén olyan felhőszakadást zúdított a keservekre vált ábrázatu „zöld“.

A „TORONTÁL“ TÁRCZAJA.

Lélekjelenlét.

Írta: Brentano F.

Janson Péter, a manheimi udvari és nemzeti színház öreg karénekes rendkívül alkalmazható tagja volt eme jóhírű színháznak. Nemcsak azért, mert örökké friss hangjával emberemlékezet óta mint első tenor szerepelt az énekkarban, hanem mert fiatal kora óta kisebb szerepeket színdarabokban is játszott, úgyhogy az udvari színház tagjainak a névjegyzékében mint „színész“ szerepelt a neve, — oly kitüntetés, melyre ő nagyon büszke volt.

Persze, nagyobbára inas-szerepeket játszott s nem lehetett képzelni oly szolgáló egyenruhát, a melyben nem az öreg Janson rejtőzött a manheimi színpadon, — azonban olykor mint valamely ármányos gonosztevő vagy szerelemtől epedő lovagnak a bizalmasaként is bemutatta magát. Sőt emlékszem, hogy egy ízben a Halewy Zsidónőjében mint Zsigmond császár szerepelt, kinek ugyan egy kukkot sem kellett beszélnie, de ő azt annál intenzívebb mimikával iparkodott érdekessé tenni. Az első felvonásban oly rémítő pillantásokat vetett szerte, hogy a közönségnél általános derűtséget idézett elő.

Legnagyobb szerepe Frieshardt volt a Schiller Tell-jében, köztudomás szerint ama zsoldosok egyike, kik az altorfi piacon a végzetes kalap mellett örködtek s a konok Tellt, a 113. §. megsértése miatt, (ellenességül az állami hatalommal szemben) börtönbe kísérik. Eme szerepében is a szónak legmerészebb értelmében „megható já-

ték“ — ot fejtett ki, miközben előadását, a „szolgálatot végző szellemek“ területén, inkább „tragikus“ — nak lehetett mondani, mert nagyon sokat kellett foglalkoznia bőrdöngők, székek, asztalok sat. czipelésével.

Szóval, Janson valódi tehetség volt, mit leginkább bizonyított amaz ügyessége által, melylyel egy este sikerült neki, a Tell színrehozatala alkalmával, a fentebb említett Frieshardt szerepét a dráma egyik leghatásosabb szerepévé alakítani s Gessler tönkre tenni, még mielőtt Tell ezt a dolgot nyílválal elvégezte volna.

Ez pedig így történt:

Uj főrendezőt — bizonyos Brandot, — szerződtettek, ki különös feladatául tűzte ki magának, hogy a klasszikus darabokat holmi szokásos sületletlenségekből, melyek évek folyán azokba becausztak, megtisztítja.

Nos, Tell-nek a negyedik felvonásában Frieshardt zsoldos jelenti Gessler kormányzót eme szavakkal: „Félre az utból! Az én kegyelmes uram, a kormányzó közvetlen mögöttem lovalog!“

Ámbátor a „kegyelmes ur“ a manheimi színpadon sohasem lovalogt, hanem mindig egész szerényen gyalogszerrel járt: Janson évek hosszú során örökké csak lovalogva érkezésként jelentette, mit sem törődve azzal, hogy a nagyérdemű közönség a beszéd és tett közt történt meg hasonlításban miképen igazodik el.

Ujra Tell került előadásra, melyben egy idegen színművész mint Gessler lépett föl, míg a főrendező Tellt játszta.

Mikor a próbán a fentemlített jelenet következett, Janson Frieshardt, mint rendesen, ismét jelentette, hogy a kormányzó közvetlen mögöt-

te lovalogva, mi a főrendezőt arra ösztönözte, hogy kissé ingerülten förmedjen a jelentőre: „Ugyan kérem, Janson ur, hagyja el azt a szót: lovalogva, hiszen a kormányzó nem jó lovon.“

Janson ámult-bámult — hisz ő még soha sem vette észre, hogy valaki abban megbotránkozott, hogy a kormányzó nem lóháton jelent meg. És ő eme szóban, lovalogva, mindig nagy drámai hatást vélt elérni!

A főrendezőnek eme figyelmeztetése tehát szörnyen bosszantotta. A jelenetet ismételték — de akár a sok évi megizokás, akár a vele született „művész csöknyösség“ okosta: Janson újra csak így tette jelentését: „A kormányzó közvetlen mögöttem jó lovalogva.“

— Uram! — dörgé Brand, — hiszen a kormányzó nem lovalog! Ne beszéljen ilyen balgaságot s hagyja ki ezt a szót: lovalogva!

— De én ezt a szót már tizenkilenc év óta mondogatom, — bátorkodott a bosszus Janson válaszával.

— Bánom is én, ha száz év óta mondogatja is, — dühöngött a főrendező; — többé ne merje azt mondani, s ha ma este meghallom azt, öt forint büntetést fizet!

Teringgettél! Abban az időben egész heti fizetése volt ez egy karénekesnek s em a birság egy szóért kissé soknak tetszett neki. Janson Péter tehát elnyelte a keserű kortyot s a második ismétlésnél a végzetes szót is. A próbán átestek s a mélyen megsértett Péter haza ballagott, hol ő, mivelhogy azonkívül foglalkozására nézve szabó is volt, dühét egy ócska nadrágon töltötte ki.

A vendégművésznek este Gessler szerepében nem volt szerencséje. Rendkívüli tulzással

beliek nyaka közé, a milyenre a legöregebb vendéglők is csak szorongó szívvel emlékeznek vissza. Nagy is volt a siralom a különböző kerti vendéglők világában; „a szép kilátás“, „a fekete medve“, „a svájci terrasse“, meg Isten tudja hány cifra nevű kiránduló hely, amiknek megnyitása mind a piros pünkösdi napfényesnek várt idejére tűzódott, elázott talajjal, faalkotmányaik csurgó ereszével meredtek szomorú némaságban az irgalmatlanul paskoló esőbe. Csak a „Hiller-féle terrasse“ gyönyörűen fekvő helyiségeinek kedvezett a szerencse pünkösdi első vasárnapján, amikor a délutáni eső elálltával vig ünnepelő közönség raja lepte el seregestül a színházi zenekar keringőtemeitől viszhangos pavillont, meg a Bega partján emelkedő széles terrassét, a honnan elragadó kilátás nyílik mindenfelé.

— **Cavalleria rusticana.** Kezdünk nagyvárosiasodni. Nemcsak az előadásokra, de a főpróbákra is eljár már a közönség. Persze nem is mindennapi dolog, hogy a „Parasztbecsület“-et adják, a Mascagni híres operáját s olyankor szívesen megragadják a zenekedvelők az alkalmat, hogy a zseniális olasz mester gyönyörű áriáit kétszer is meghallgassák. Fűrediék tegnap tartották meg a „Parasztbecsület“ főpróbáját s a nézőtérben láttunk papot, katonát, orvost, újságírókat, színészt, vegyest, kik valamennyien gyönyörködve hallgatták a szebbnél szebb áriákat. Az operát egyébként ma este adják s remélhetőleg éppen annyian fogják hallgatni, mint tegnap a — Próbaházasságot.

— **Egyházi zene.** Kezd bennünk az a hit ébredni, hogy nemsokára helyre lesz pótolva az a sok mulasztás, melyet nálunk zenei téren az utolsó években elkövettek. A pünkösdi első napján hallott zenés mise ébreszti bennünk ezt a reményt. Hosszu szünet után ismét hallottunk egy zenés misét, mely bár nem mondható kifogástalannak, de a meglévő eszközök tekintetbe vétele mellett teljesen kielégítette a hallgatóságot. A r. k. hitközség derék új karnagyának, Nocker Jánosnak sikerült úgy énekeseit, mint zenészeit társadalmi életünk intelligens osztályából kiválogatni s ez a körülmény a vasárnapi misén máris meglátszott. Ugy a zenekar, mint az énekkar igen derekasan működött s mi megvagyunk róla győződve, hogy ha az egyes szereplők jobban egymáshoz fognak szokni, még igen sok szépet várhatunk tőlük. Offertoriumkor Nocker énekelt szokott bravúrral egy tenor szólót kúrtkísérettel. Dacára annak, hogy Jakabfalvy ur ezt a hangszert is igen jól kezeli, a jövőben még sem ajánlanók ezt a kíséretet, mert erejével teljesen elnyomja az éneklő hangot.

— **Zászlóavatás Török Becsén.** Lélekemelő ünnepélyességgel ment végbe tegnap pünkösdi hétfőjén a török-becei községi népiszkola zászlójának felszentelése. Reggeli hét órakor, mint török-becei levelezőnk írja, a

játszott, mielőtt eme tisztességes színház közönsége egyáltalán nem volt szokva, úgy, hogy nem sok hiba volt, hogy a lövés jelenet alatt ki nem kacagtak.

De hogy est a sorsot ki ne kerülje, arról gondoskodott Janson-Friehardt.

A negyedik fölvonás végéhez közelgett. A főrendező, mint Tell, Stüssi vadászszal ott állt, midőn Janson berohan s elmondja a szokott jelentést.

De, oh, jaj! Ismét üstökén ragadta őt a szokás s elhangzott ajkáról: „A kormányzó közvetlen mögöttem jó lovagolva!“

Gyors, de sokat jelentő pillantás éri Jansont a főrendező részéről — az öt forint átvillant az agyán — itt gyors elhatározás szükséges!

Villámgyorsan a színpad felé fordul s ki nyújtott karral befelé mutatva, elkiáltja magát: „Épen most száll le parádjáról!“

Pillanatra a szereplők épuja, mint a közönség, elbámultak eme merész rögtönzés fölött, ekkor azonban utóbbi oly harsány kacajba tör ki, a minő még soha sem volt hallható eme pompás drámában. A következő jelenetek is folyvást nagy derűtséggel találkoztak s mikor az „épen most szállt kormányzó“ belépett, a kacaj zómtüzevel fogadták, mely végleges bukására döntőleg hatott. Többé nem is lépett föl a mannheimi színpadon.

Jansont félhavi fizetésének a levonásával büntették, azonban néhány derék színházlátogató, kik a rögtönzés fölött pompásan mulattak, vacsorát rendeztek a tiszteletére, mely alkalommal az öreg Janson egy ötvenforintos bankjegyet talált a tányérja alatt.

Mivel pedig havi fizetése csak huszonöt forintra rugott, „lélekjelenléte“ által pompás ünnelet csinált.

tanuló ifjuság az újravárosi iskolába vonult, hogy a zászlót átvegye. Innen dr. Tószögi Aladárné zászlóanyához indultak, hogy a r. kath. templomban tartandó felszenteléshez meghívják. A reggeli kismise alkalmával ment végbe a zászló egyházi felszentelése, amely alkalommal Kayser Lajos plébános mondott felavató beszédet. Mire után e tanítótestület, a vendégek s a tanulóifjuság a központi leányiskola előtti terepre vonultak, ahol a „török-becei dalkör“ férfikara énekét hallgatták meg. Majd Stein-gaszner Kálmán iskolaszéki alelnök tartott ünnepi beszédet, mire a zászlóanya átadta a zászlót a tanítótestületnek. A zászló átvétele alkalmával Hazlinger Lajos igazgató-tanító mondott beszédet, mire Singer Armin VI. oszt. tanuló dr. Tószögi Andor „A mi zászlónk“ című alkalmi költeményét szavalta el nagy hatással. Még Alapi Blanka V. oszt. tanuló szavalta el a Szózatot, melynek végétével a dalkör záró karéneke fejezte be a szép ünnepélyt. Este nyolcz órakor a társasör helyiségében közös diszvacsoza volt, melyen számos sikerült felköszöntő hangzott el.

— **Ujházi Nagybecskerek.** A Nemzeti színház nagy művésze, ki, mint említettük, Nagybecskereken három estén fog vendégszerepelt, holnap szerdán reggel érkezik a Budapest felől érkező vonattal városunkba. A jeles művészt az indóházánál, egy a „Magyar Király“-ban gyülekező nagyobb küldöttség fogadja, melynek évében Lauka Gusztáv koszorúsköl-tőnk mond üdvözlő beszédet. Ujházi holnap este egyik legjobb szerepét, Constantin Abbét játszsza.

— **Villamos világítás Verseczen.** Hogy Nagybecskerek város képviselőtestületét a világítási mizériákra emlékeztessük, röviden közöljük, hogy Versecz város utcáin legközelebb villamos világítást vezetnek be. Magánosok 1300 lángot, a város pedig 800-at jegyzett. A villamos világítás behozatalának részletes tervét most készíti egy négytagú bizottság.

— **Pancsovaiak Nagybecskereken.** Körül-belül száztizenötre tehető annak a kiránduló csapatnak a száma, amely pünkösdi vasárnapján Pancsováról különvonaton ide rándult. Nagyrészt a pancsovai szerb dalárda tagjai voltak ezek, akikhez aztán még vagy harminczan csatlakoztak egy jól eltöltendő nap reményében. Hosszu kocsisorban vonultak be a dalos vendégek a vasútól a Korona szállóba, ahonnan nemsokára a szerb templomba mentek, hogy mé tó hírnévknek örvendő énekbéli tudásukkal emeljék a mise ünnepélyességeket. Délfelé elvegyültek a korzó sétáló közé, két órakor meg bankettre ültek össze, amelyben igen sok nagybecskereki szerb is résztvett. A vig hangulatu lakomát még a szakadatlan dörgés és villámlás sem zavarta, a mi a délután megeredt esőt kísérte. A kaszinókertben tervezett énekprodukció a rossz idő miatt elmaradt, mire aztán már kiderült, már veszedelmes közelségben volt az indulás órája. Este hét óra tájban a társaság, amelynek sorában számos parázsszemű menyecske és leány is volt, helyet foglalt a kocsikban és a menet kendőlobogtatások és szívélyes üdvözlések közt kihajtatott a pályaudvarra, ahonnan a különvonat visszazállította a kirándulókat Pancsovára.

— **Műkedvelői előadások Verseczen.** A verseczi térfidalegyesület, mely városunkban is eléggé ismeretes, a pünkösdi ünnepek alatt két operettet hozott színre Verseczen, nagy erkölcsi és anyagi sikert aratván. Szombaton Sachs E. „Szent galleni apát“ című művét adták zsufozásig telt ház előtt, óriási hatással, vasárnap pedig a karinthiai népdalok szerencsés művelőjének, Koschatnak „Der Schreckschuss“ című operettjét hozták színre, szintén zsufozásig telt ház előtt, nagyszerű sikerrel. Az előadásban résztvett műkedvelők közül kitűntek énekekkel és játékaikkal: Jausz, Gettmann, Burghardt, Bresovszky urak, Argeny és Braichler kisasszonyok, továbbá Waldherr Vilma, Hirschl J., Gábor, Graf J., Klevetay J., Neukomm stb.

— **Elgázolt leány.** Megrendülő szerencsétlenség történt pünkösdi vasárnapján a szomszéd Szerb-Aradác községben. A mondott nap délutánján ott mulattak a falu szépei a községháza előtt való térségen, a mikor a hirtelen megeredt eső széjjelrebbentette őket és valamennyijelelékszakadva kersett valami ereszalattmenedéket a zápor előtt. A rohanók egyike, Jovanov Darinka, tizenhat éves szép leányzó a községháza nyitott kapuján át az udvarra menekült. Egyszerre csak gyökeret vertek a lábai: szemközt találta magát a falu bikájával, a mely a csapkodó esőtől riadtan, rekedt

bődüléssel száguldott a szegény leány felé. Vértagyasztó jelenet következett: a tájtékzó állat felöklelte a rémületében is már szinte halálra vált hajadont és valósággal széjjelmarczangolta. Mire a bikát befoghatták, a szegény áldozat már kiszerve-dett.

— **Öngyilkos kékfestő.** Szerelmi bánat epesztette szegény Vladlov Perát, aki mesterségére nézve becsületes kékfestőlegény Verseczen. Bujában azután kéksavoldatot ivott, a minék következtében most súlyos betegen a kórházban fekszik.

— **Gyanus körutazás.** Wittmann János, a szentannai kerület országgyűlési képviselője, mint a „Délmagyarországi földművesek egyesületé“-nek elnöke az egyet vezérferfiái kíséretében megyénk északi részében köruton jár. A társaság, mint gyertyá mosi levelezőnk írja, tegnapelőtt délbén érkezett oda Temesvárról. Az indóházánál zeneszó mellett az ottani földművelők küldöttei nagyszámu fellobogozott kocsi-val fogadták és kísérték a vendégeket Kis-Jécsára, a honnét Nayy-Jécsára, Bogárosra, Lovrinra, Nagyszentmiklóásra, majd N.Csanádon és Apátfalván át Mezőhegyesre mennek. Az expedíció, a melyben még Nagybecskerek környékéről is vannak résztvevők, Mezőhegyesen a mintagazdaságot, méntelepét és cukorgyárat szándékozik megeinteni. Levelezőnk megjegyzi, hogy az egész körut inkább politikai agitáció színezetével bír, melyet az egyesület élén álló klerikálisok rendeztek oly czélből, hogy a „Földművesek egyesülete“ embereit reakzionárius czéljaikra felhasználhassák.

— **Ártatlan mérgezés.** Pancsováról jelentik: Szerbin Toma idevaló lakost a családi perpatvarok annyira elkeserítették, hogy öngyilkosságra szánta el magát. Gyufaoldatot ivott, de mivelhogy óvatosságból igen mérsékelt számu gyufaféjből készítette a „mérégitalt“, hányáson kívül egyéb baja nem lett.

— **Elkészt munkásgyűlés.** Hogy mennyire a fején találta a szöget a rendőrkapitányság, amikor a május 1-jére tűzött munkásgyűlést csak is azért tiltotta be, mert a május elsőjét megelőzőleg egynemely helyütt lezajlott munkászavargások izgalmainak káros behatásától tartott, minden más napra azonban megtartását megengedte, igazolja a pünkösdi vasárnapján megtartott munkásgyűlés vagyis inkább értekezlet lefolyása. Értekezletet mondunk, mert az a husz-harmincz munkás, aki nagynshezen az Ellmerbe szállingózott, nem igen érdemi a gyűlés elnevezését. Bizonyoságot tett ez az értekezlet róla, hogy nálunk nincs talaj az afajta hóbortok számára, amiket bujtogató vándormadarak uton-utfélen hirdetnek. Az a kevés ember is, aki városunk ezerkétszáz munkása közül a sippal-dobbal hirdetett „gyűlés“-re elkívánczozott, csak-ugy immel ámmal hallgatta azokat a tirádákat, amiket Krick és Heiner mann, Szabó és Schwarz s Varga iparossegédek (nagy garral, magyarul meg németül felváltva hirdettek. A legkülönböföle változatokban volt ezekben szó május elsőjének a munkásokra való jelentőségéről, meg keserű panaszhangok a nagybecskereki munkások részvétlenségéről. Egyéb baj nem esett s Loga v. alkapitánynak, aki a hatóságot képviselte, egyetlen egyszer sem volt alkalma a közbelépésre. Félőrai szónoklat után a munkások szép csendben szétoszlottak, ki a — zöldbé.

— **Egy vasutas balesete.** Zombolyáról írják, hogy az ottani vasuti indóház e hó 10-én egy borzalmas szerencsétlenség színhelye volt. Pettendorf Vilmos kocsiutologató ugyanis saját vigyázatlansága folytán két egymásnak menő kocsi közé került; az összecsapó pufferek a szerencsétlenség mellett zúzták össze, úgy hogy az eszméletlenül összerogyott és néhány óra mulván meg is halt. Szenautka lovag, állomáskönök azonnal jelentést tett a tárgyban, mire Bielek Antal főszolgabíró dr. Strosz Ernő járási orvos kíséretében nyomban megjelent a helyszínen, a megejtett vizsgálat alapján konstátálta, hogy Pettendorf saját vigyázatlansága folytán járt szerencsétlenül.

— **Torontál legújabb vasutai.** Pancsova város törvényhatósági bizottsága e hó 11-én tartott közgyűlésében nagy többséggel elfogadta a tanácsnak abbéli javaslatát, hogy a város Ürményi Béla és társaitól a Petrovoszellő-pancsovai és Bavanistefranzföldi vonalszakaszra az előmunkálati

engedélyt a tervekkel és költségvetéssel együtt megvegye és ezzel az új vasúti-vonalak kiépítését teljesen biztosítsa.

— **Gyilkos bosszu.** Torontál-Szécsányról írják: Halera Simon idevaló gazda meg a felesége lopás gyanújába keverték volt Jovi Szávát, akinek ártatlansága azonban a vizsgálat során csakhamar kiderült. A rágalmozott ember bosszút forralt bevádoló ellen. Tegnap azután megleste a házaspárt és vasvillával támadt nekik, több életveszélyes szurást ejtven rajtuk. A bosszu áldozatainak életben maradásához nincs remény. A csendőrség a tettest elfogta.

— **Gőztéglagyár Zombolyán.** „Zombolyai gőztéglagyár részvénytársaság“ czimen pünkösd hétfőjén részvénytársaság alakult Zombolyán. Az új részvénytársaság részvényeinek jegyzése igen szép eredménnyel folyt, úgy hogy az alakuló közgyűlésen már jelenthették, hogy a részvényeket túl is jegyezték.

— **Talált tárgyak.** A szombati színelőadás után a földszinti baloldali 7-es számú páholyban egy színházi látszó üveglencsét, tegnap pedig a 80-as számú zártszéken egy kulcsot találtak. — Egy helybéli bérkocsis a vasúti indóháznál egy bőröndöt talált, melyen e felírás van: Müller Zsigmond, vállalkozó Pancsova. — A talált tárgyakat tulajdonosaik átvehetik a rendőrségi irodában.

— **Bimbóhullás.** Moczkovcsák Dezső helybéli gyógyszerész és neje sz. Stidl Gizellát súlyos csapás érte: alig háromszendős leánykájukat, Margitkát elragadta a halál. A kis halottat tegnap délelőtt temették nagy gyászoló közönség őszinte részvéte mellett.

— **Tűzek a szomszédban.** Nagykikindáról írják: A szombatra virradó éjjel tűz támadt a második városrészben. A tüzoltók harsogó trombitája riasztotta fel a pihenő polgárságot, kik sietve keresték fel a vész helyét, a hol a buzgó tüzoltóereg már az oltás körül működött. A szép csendes éjszakán sikerült is a tüzoltóknak a tűz továbbterjedését megakadályozni. A reá következő éjjel ismét tűz volt. Joánovics Pálnak a város széle felé fekvő nádfedélű háza égett le. A tüzoltóknak kemény munkájuk volt, mert a felkerekedett szél nagyon megnehezítette az oltást. A ház biztosítva volt.

— **x** — A nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívjuk a Kovács Gedeon féle helybéli egyik legtekintélyesebb, a modern igények és minden lehető kívánalmaknak teljesen megfelelően berendezett confectio üzletre, mely nálunk e szakban elsőként vezette be a legszolidabb kiszolgálás mellett a szabott árakat. Alkandó gazdag raktára ezen üzlet a legújabb divatu női confectiók, kifogástalanul készített uri- és gyermekruhák, valamint nagy választéku bel- és külföldi gyártmányu mindentéle gyapjuszöveteknek. Méretszerinti megrendelések, nemkülönben egyenruházati szállítványok — úgy rendőrök, valamint tüzoltók és katonák részére — pontossággal foganatosítatnak.

S z i n h á z .

L i l i .

Teltebb házat már láttunk Nagybecskereken, de jobb előadásban alig volt még részünk, mint a szombaton szinre került „Lili“-ben. Mintha csak éretné volna a három főszereplő, hogy kizárólag az ő vállalkon nyugszik ez érdekes és mulatságos darab terhe, egymást iparkodtak felülmúlni. A siker oroszlanrésze Pálfi Ninát illeti, ki sohasem találta még el azt a pikáns női hangot úgy mint ezuttal. Kedves ügyetlensége az első felvonásban, a nagyvilági asszony, ki a férjét tiranizálja, de az egykori ideálnak megadja magát, a második felvonásban, s végül teljes metamorfózis az utolsó felvonásban, amikor megható hűséggel játsza a most már egészen az erkölcsöknek élő öreg asszonyt, mindez oly mesteri detail festés, melyben egy pont se veszett el. A közönséget magával ragadta a művész pompás kedve és minden jelenete után zajosan megtapsolta. S ami talán páratlan annalesünkben, egyetlen egy dalt sem énekelték, melyet meg nem kellett volna ismételnök. Partnerje, Lángh Ödön szellemmel, könnyedséggel és pompás diszpozícióval adta Plinchardot. E kiváló tehetségű, intelligens színész kitünően eitalálta az átmenetet az egyszerű tüzéerkatonáról az ünnepeit „hősig“ és talán legjobban remekelt a harmadik felvonásban mint öreg generális. Pálfi Ninával együtt énekelt dalait zajosan megtapsolták s mint említettük, valamennyit megisméltették. Meleg dicséret illeti Sziklayt is, ki a folyton megifjúdott Hypothaiséből pompás kabinetalakot csinált. b.

A sárga csikó.

Lépést a saison végefelé fordultával valószínűségi színházi lán látszik hatalmába venni a közönséget. Estéről estére fokozódik a tetszészaj, tapsok és kihívások egymást érik s a mi az idény első felében fehér holló számba ment, alig van dal mostanában, amit a közönség viharosan ne kívánna megisméltetni. Színészek és színésznők, a kiket ezalott fagyos közöny fogadott, most halás mosolylyal sütkéreznek a kihívások és tapsok szokatlan verőfényében. A sárga csikó vasárnapi előadása is fokozatot jelent ez irányban: zsufolt ház, tapsok és kihívások ezuttal is. A közönség egyeseket a szó szoros értelmében elhalmozott tetszésnyilvánításaival, első sorban Sziklayt, akinek törlömtszett alakjai mindannyiszor a közönség meleg elismerésével találkoznak. Osztottak vele az est siterében: Fejes Lidi, Lángh Ödön, Kövi és Kovács meg egyáltalában az összes közreműködők. k.

Próbaházasság.

Füredi köztudomás szerint a világ legszerencsésebb halandói közé tartozik, mert ő talán az egyetlen direktor, aki Becskereken deficit nélkül fejezte be a tavaszi szezon. Legújabbban ugy látszik Jupiter pluvius-szal lépett szerződésre, ki az ő kedvéért olyan hatalmas esőt bocsátott a bünös halandókra, hogy az összes kirándulások elmaradtak, hanem az egész közönség a színházba sietett. És micoda közönség! Nem volt az a tréfa, az a dal, az a csók, amit perczekig meg ne tapsoltak volna. Igaz, hogy a „Próbaházasság“ kiválóan alkalmas arra, hogy ünnepi közönséget mulattasson, de azért ilyen hatást régen láttunk a mi színházunkban. Kijutott a tapból minden egyes szereplőnek, hol több, hol kevesebb. Legtöbb persze Pálfi Ninának, ki mint Birike szokás szerint elragadó kedves volt. Dalait nem győzte ismételni, a „Sötétebből“ vagy husz stróft kellett énekelni. Szathmáry jól megfelelt mint Bokor Berezi, Sziklai ugy maszkban mint játékban pompás „cuplinger“ volt, Lángh ezuttal is nagy hatást keltett népdalaival; Erdélyi Ottília pedig teljesen elhitette a nézőkkel, hogy az ura szabadulni akar tőle. Sziklai gyi természetesen a harmadik felvonásban megszámlálhatatlan sok versszakot énekelt a híressé vált kupléból, melyek közül a nőbel 21-ről szóló gyengéd czéblás a főrendekre tett legjobban. Lángh né Erca a kávémérőző szerepében ezuttal is temperamentumos ügyes színésznőnek bizonyult, úgyhogy szinte sajnálnunk kell, miért léptetik oly ritkán fel. A nagybácsit és nént Kövi és Köviné adták igen helyes felfogással. A sikerhez kisebb szerepeikben Molnár Vilma és Szoboni is hozzájárultak. A zsufolásig telt ház, ismételjük, pompásan mulatott és fáradhatlanul tapsolt. b.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A főrendiház ülése május 15-én.)

Budapest, május 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A főrendiház mai ülésén Szilávy elnök megemlékezett báró Vay Miklós haláláról, melegen méltatva az elhunyt érdemeit. Határozatba ment, hogy a főrendiház részvétét fejezi ki a család előtt, a temetésen testületileg vesz részt és a koporsóra koszorút helyez.

Báró Vay Miklós halála.

Budapest, május 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A király báró Vay Miklós koronaőr halálán való részvétét gróf Paar főhadsegéd által tolmácsolattatta a gyászoló családnak. Részvénytilatkozatot küldött József főherczeg is, ki egyuttal jelentette, hogy a temetésen báró Vécsey József által képviselteti magát. — Az elhunyt főuravatalt az Akadémia épületének oszloposarnokában állították fel, ahonnan a halott koporsóját ma délután öt órkor szállították Magyar Zsoldzára, a hol Vay hült tetemét a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Schlauch a királynál.

Budapest, május 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Nagy szenzációzt keltett az a Bécsből érkezett hír, hogy a hírály Schlauch Lőrincz nagyváradi püspököt tegnap audiencián fogadta.

Szögyény-Marich Bécsben.

Budapest, május 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből telegrafálják: Szögyény-Marich László, az osztrák-magyar monarchia berlini nagykövete ide érkezett.

A polgári házasság győzelme.

Budapest, május 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A „Neues Wiener Tagblatt“ egy udvari méltóságtól arról értesül, hogy a polgári házasság győzelme, minden akadály elhárítatván, biztosítva van. Schlauch audienciája a királynál eredménytelen maradt.

Pro és kontra.

Budapest, május 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Székesfehérvárról telegrafálják: A kereskedelmi akadémia hallgatói báró Fiáth főispán lakása előtt ma tüntetni akartak a polgári házasság mellett. Mielőtt azonban e szándékukat véghezvitték volna, közérjük rohanat Faludy Miklós, az akadémia egy tanára és megbuktatásukkal fenyegette őket, ha tovább is ott maradnak. Az ifjuság erre szétszórt. Ugyancsak ma délelőtt az iparosok és földmivesek egy küldöttsége tiszteletgel Steiner püspöknel és üdvözölte őt a főrendiház szavazása alkalmából.

Tüntető nagykövet.

Budapest, május 15 (A „Torontál“ eredeti távirata.) Rómából távirják, hogy az osztrák-magyar monarchia vatikáni nagykövete a házassági reformjavaslatok bukásáról értesülvén, nagy diszlakomát adott. A magyarellenes nagykövet e tendenciózus fellépte a magyar kormánykörökben nagy megbotránkozást szült.

Egyetemi ifjak tüntetése.

Budapest, május 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A tudomány egyetem hallgatói ma este nagy gyűlést tartanak, a melyen a főrendiházi szavazás ellen akarnak tüntetni.

Budapest, május 15. (A „Torontál“ eredeti táv.) Kolozavárról telegrafálják: Az egyetemi polgárok mai gyűlése üdvözölő feliratot küldött Wekerle miniszterelnöknek. Egyuttal elhatározták, hogy feliratban kérik a képviselőházat a főrendiház korszerű reformálására.

Dalos-verseny Fiumében.

Budapest, május 15. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Fiuméből telegrafálják: A tegnap végbe ment dalosverseny első díjat a budai, második díjat a debreczeni, a harmadik díjat az egri dalárdának ítélte oda a jury.

VASUT-ÜGYEK.

Magy. kir. államvasutak igazgatósága.

M. kir. államvasutak hajózási vállalat. Folyó évi májushó 1-étől a Belgrád és Gradistje között vegyes szolgálatban közlekedő gőzös lefelé menetben Belgrádból reggeli 6 óra kelyeit 5 óra 30 perczkor fog indulni, minélfogva a gőzös a fentemlitett folyamszakasz többi állomásairól is, u. m. Pancsova, Szemendria, Kubin, Dubrovicza, Kosztolácz és Báziasról egy fél órával korábban indul. Megjegyezzük még, hogy a gőzös úgy a fel-, mint a lemenetben csatlakozik Báziason a 11 óra 40 perczkor délelőtt Temesvár felé induló 1705, illetőleg a 9 óra 11 perczkor Budapest felől érkező 1702. számú vonathoz. Budapest, 1894. évi április hó 24-én. A kereskedelmi főasatály: Schober, min. tanácsos, igazgató.

Nagybecskereki városi színház.

Bérlét Szünet.

Kedden, 1894. május 15-én

A PARASZTBECSÜLET

Opera 1 felvonásban.

S z e m é l y e k :

Santuzza, paraszt leány — — — — — Pálfi Nina.
Lola, Alfio neje — — — — — Fejes Lidi.
Turiddu — — — — — Kovács K.
Alfio, fuvaros — — — — — Lángh Ödön.
Lucia, Turiddu anyja — — — — — Erdélyi Ottília.

A MINISZTER ELŐSZOBÁJÁBAN.

Dramolette.

A miniszter — — — — — Szathmári Lajos
Jerome, komornyik — — — — — Szebenyi.
Mari, nevelőnő — — — — — S Molnár Vilma.
Knabe Farkas Jeremiás, napidijas gyakornok a mödlingi kerületi törvényszéknél — — — — — Leövey József.

Holnap

Ujházi Ede felléptével

Constantin Abbé.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

